

Täysistunto

Torstai 25.6.2020 klo 12.01—19.38

4.2. Suullinen kysymys työllisyyden parantamisesta (Janne Heikkinen kok)

Suullinen kysymys SKT 90/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Mennään seuraavaan aihealueeseen. Edustaja Janne Heikkinen.

Keskustelu

16.26 **Janne Heikkinen kok:** Arvoisa puhemies! Työ- ja elinkeinoministeriön tilastojen mukaan työttömien työnhakijoiden määrä on liki kaksinkertaistunut vuodessa, yli 430 000:een. Työttömyysaste on noussut jo yli 10 prosentin. Tämä on järkyttävää. Työttömät, lomautetut ja heidän omaisensa yksinkertaisesti ansaitsevat parempaa.

Me kaikki tiedämme, että ministeriöissä on laadittuna läjäpäin valmiita esityksiä työllisyyden parantamiseksi. Niiden käyttöönotto vaatii kuitenkin poliittista tahtoa. Kysyn ministeri Vanhaselta: Voitteko sitoutua siihen, että esitätte budjettiriihessä keinot vähintään 100 000 uuden työllisen saamiseksi vaalikauden loppuun mennessä? Ja voitteko te jatkaa ministerinä ja keskusta tässä hallituksessa, mikäli näitä uusia työllisyysuudistuksia ei näy?

16.27 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eiliset työllisyysluvut olivat murheellista luettavaa, ja ne ovat samassa suunnassa kuin suuressa osassa maailmaa. Erityisesti lomautettujen määrä on kasvanut voimakkaasti. Mainitsitte, että työttömyys on 10 prosenttia, mutta kun lasketaan lomautetut mukaan, niin ollaan yli 17 prosentissa. Tämä nopea kasvu muutaman kuukauden aikana on ollut nopeampi romahdus kuin finanssikriisin jälkeen ja perustuu ennen muuta siihen, että kotitaloudet ja yritykset tuntevat epävarmuutta, kysyntä on heikkoa, ja pahoin pelkään, että seuraavassa vaiheessa sitten viennin vaikeuksien takia, koska kysyntä myös investointihyödykkeiden kysynnässä heikentyy, me saamme vielä iskuja erittäin paljon tästä maailmantalouden tilanteesta. Eli en näe, että minulla olisi keinoja syyskuun budjettiriiheen tehdä hokkuspokkustempua 100 000 uudesta työpaikasta. Tällaista en ole lupaamassa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Pyydän nyt niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä, ilmoittautumaan painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan.

16.28 **Janne Heikkinen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokoomuksen mielestä Suomi ei nouse tästä suosta kyllä velkaantumalla tai pysyviä menoja lisäämällä vaan työllä, yrittämisellä ja ahkeruudella. Ainoa niin sanottu työllisyysuudistus, josta hal-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2020 vp

litus on keskenään päässyt sopuun, on kuntakokeilu. Sille hallitus ei ole kuitenkaan onnistunut osoittamaan uskottavia työllisyysvaikutuksia.

Kokoomus vaatii hallitukselta uskottavia päätöksiä työllisyyden vahvistamiseksi. Meiltä löytyy esitykset 60 000 uuteen työpaikkaan, ja saatte ne kyllä, hallitus, aivan hyvin myös käyttöönnne. Kysyisinkin työministeri Haataiselta: Miksi hallitus ei ole kyennyt päättämään yhdestäkään mitattavasta työllisyysuudistuksesta? Ja voisitteko harkita edes yhden kokoomuksen työllisyysuudistuksen ottamista käyttöön?

16.29 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Työllisyystilanne on todellakin heikentynyt, ja tämä tilanne tällä hetkellä näyttäytyy siten, että meillä lomautettujen määrä on se, joka on noussut hyvin voimakkaasti, ja se on kohdannut ihmisiä suurella voimalla. Erityisesti nuoret ovat olleet kärsijöinä, ja kun tilastoja katsoo, niin nuoret naiset näyttäytyvät siellä yliedustettuina. Mutta tämä koronakriisi on kohdannut myös yrittäjiä ja yrityksiä. Hallituksen toimet tässä tilanteessa ovat keskittyneet siihen, että näillä kriisitoimilla on pyritty luomaan sellaista tilannetta — saamaan siltä yli tästä talouden kriisistä niin — että nämä lomautukset eivät muuttuisi joukkoihtisanomisiksi. Tässä on tähän saakka onnistuttu. Kysymys on siitä, juuri niin kuin valtiovarainministeri Vanhanen totesi, että talouden näkymä, se mikä on edessä vielä syksyllä, on vielä hämärän peitossa. [Puhemies koputtaa] Emme vielä tiedä tarkkaan, mitä tulossa on. Mutta hallitus valmistelee, kuten on ohjelmassaan [Puhemies koputtaa] todennut, budjettiriiheen työllistämistoimia [Puhemies Aika!] aikaisemman suunnitelman mukaisesti. Mutta talous ja työllisyys kulkevat käsi kädessä.

16.31 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin työttömyys kasvaa nyt todella huolestuttavaa vauhtia ja siten myöskin velkaantuminen. Velkaantuminen olisi paremmin siedettävissä, jos meillä olisi uskoa siihen, että Suomen talous tulevaisuudessa kasvaa, mutta mikään ei ennusta, että se kasvaisi, ja valtiovarainministeri hyvin kuvasi niitä synkkiä pilviä, jotka esimerkiksi ovat meidän vientiteollisuuden saralla. Hallitus ei ole pystynyt tekemään ensimmäistäkään todellista työllisyystoimea, ja meillä ei ole uskoa siihen, että niitä tulisi myöskään syksyllä. Se, mitä tähän mennessä hallituksen piiristä on esitetty — viimeisenä esimerkiksi pääministerin välytys satojen miljoonien veronkorotuksista yrityksille, siis työllistävälle yrityksille — olisi täyttä myrkkyä. Tämän perusteella nyt näyttää siltä, että hallitus on valitsemassa sillä, että työllisyystoimia ja kasvu-toimia ei ole, kituliaan kasvun tien, jättää tekemättömät työllisyystoimet seuraaville hallituksille ja jättää valtavan velkavuoren. Pääministerin sijainen, valtiovarainministeri Vanhanen, ottaako koko hallitus vakavasti tämän tilanteen, missä me olemme? [Puhemies koputtaa] Se on erittäin huolestuttava näkymä, joka meillä on edessä. Saammeko me niitä työllisyystoimia syksyllä?

16.32 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minusta tälle hallitukselle ei pidä esittää kysymystä, otetaanko tilanne vakavasti. Kyllä tämä päättynyt kevät, reilu kolme kuukautta poikkeustilaa, koronan hoito, tänä vuonna lähes 20 miljardin alijäämän ottaminen tämän tilanteen hoitamiseksi, kertoo siitä, että varmasti näiden pöytien takana tiedetään, että tämä tilanne on vakava, ja myös ehkä kyetään arvioimaan tilanteen vakavuus silloin kun lähes kaikkialla meidän markkina-alueella kansantuotteet ovat 5, 6, 7 tai 8 prosentin alentumisissa. Siitä tulee seuraamaan viennille iso-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2020 vp

ja vaikeuksia ja myös meidän taloudelle vaikeuksia. Eli vakavuusaste tiedetään. Syyskuun budjettiriihessä hallitus tulee tekemään konkreettisia työllisyyspäätöksiä, niiden sisältö ja mittakaava ovat valmistelussa. Niiden päätösten lisäksi, aivan kuten lisäbudjettipäätöksen yhteydessä todettiin, hallitus tulee myös korottamaan aiemmin asetettua työllisyyden 60 000:n [Puhemies koputtaa] tavoitetta ylemmäksi. Niille keinot haetaan sitten myöhemmin. [Timo Heinonen: Ei pelkkä tavoite riitä!]

16.33 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Päivän keskusteluiden mielenkiintoisin puheenvuoro oli edustaja Vanhasen sitaatti ”ei ole keinoja budjettiriiheen 100 000 työpaikan uudistuksista tulossa”. Tämä oli vain valitettava uutinen, valitettava uutinen, valitettava pehmennys siihen linjaan, jolla Vanhanen minusta hyvin ryhdikkäästi aloitti tämän rupeamansa tässä projektissa ja tehtävässä. Toivon, että nyt kuitenkin ryhdikkäästi valmisteltaisiin tavoiteasetannan mukaisesti se, että 100 000:een tuodaan keinot. Sehän vaatii niitä konkreettisia päätöksiä, ja ne eivät toteudu hetkessä. Sen takia täytyy ne päätökset tehdä nyt, jotta kahden vuoden päästä ne rakenteelliset uudistukset ovat vaikuttamassa siihen, että jokaisen kannattaa tarttua työtarjouksiin. Kun vasemmisto sanoo, että se on keppiä, niin tässähän on se, että vastatkaa sille ansiosidonnaisella olevalle, joka huomaa, että ei voikaan aloittaa yrittäjyyttä, koska tuet menisivät. [Puhemies koputtaa] Miksi te ette tee sotu-uudistusta? [Puhemies koputtaa]

Kysyn valtiovarainministeri Vanhaselta: sitoudutteko siihen, että SDP:n vero-ohjelma, 800 miljoonan euron yritysveron korotukset, pysyy poissa budjettiriihen pöydältä, [Puhemies: Aika!] jos kerran siellä ei niitä työpaikkojakaan ole?

16.34 Valtiovarainministeri Matti Vanhanen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastasin edustaja Heikkisen kysymykseen, jossa hän kysyi sitoutumista siihen, että syksyn budjettiriihessä tehdään 100 000 työpaikan päätökset. Vastasin, että en pysty eikä hallitus pysty tällä aikarajalla tähän. [Kai Mykkänen: Harmi!] Näissä mittakaavoissa pitää olla realistinen, siinä, mikä on valtiiovallan ja julkisen sektorin mahdollisuuksien rajoissa, ja tällaisen ikään kuin lupauksen tai odotuksen asettaminen ei ole uskottavaa. Tässäkin mielessä on parempi, että poliittisessa päätöksenteossa otetaan tosiasiat huomioon. Tällaiseen mittakaavaan tällä aikataululla ei voida sitoutua. Niitä keinoja näin nopeasti ei voida löytää.

16.35 Sami Savio ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomi tarvitsee erityisesti yksityissektorin uusia työpaikkoja. Valitettavasti Suomen kilpailukykyä heikentää korkea veroaste, ja verotukseen puolestaan kohdistuu kiristyspaineita aina silloin, kun valtion budjettiin lisätään uusia menoja. Velkaantuminen tai verojen korottaminen ilman menokuria ei voi olla pysyvä ratkaisu. Muussa tapauksessa sekä julkinen taloutemme että koko kansantaloutemme ajautuu lopulta syöksykierteeseen. Se on tietenkin estettävä.

Arvoisa puhemies! Yritysten kilpailukyyn ja kansalaisten ostovoiman parantamiseksi hallituksen on kyettävä asettamaan menokohteet tärkeysjärjestykseen. Erityisen kriittinen sen on oltava Suomen ulkopuolelle suuntautuvien menoerien osalta. Niihin lukeutuvat maahanmuutto- ja kehitysapumenojen lisäksi esimerkiksi EU:n mahdollisen uuden elpymisrahaston käyttöönotosta Suomelle aiheutuvat [Puhemies koputtaa] vastuut.

Arvoisa puhemies! Kysyn: onko uusi valtiovarainministeri valmis hallitusohjelman ja erityisesti sen menopuolen uudelleenarviointiin?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 103/2020 vp

16.36 **Valtiovarainministeri Matti Vanhanen** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sanon samaa kuin edustaja Mykkäsen äskeiseen kysymykseen — liittyy ylipäätään verotukseen ja koskee myös yritysverotusta: siitä, ryhdytäänkö finanssipolitiikkaa kiristämään elvytysvaiheen jälkeen, olen julkisuudessa sanonut, että jos siihen ryhdyttäisiin, ehkä otollisin ajankohta on aikaisintaan vuonna 2022. Ensin pitää tämä elpyminen markkina-alueilla ja kotimaassa saada sellaiseksi, että ikään kuin elvytyksen kanssa ristiriidassa olevaan toimenpiteeseen ryhdytään. Mutta verotuksen ja menojen kohdalla se tähtäin, jos niihin puututaan, on noin vuonna 2022. Hallituksella ei ole tähän liittyvää valmistelua tällä hetkellä käynnissä. Varmastikin tässä isommassa jälleenrakennussuunnitelman tekemisessä, siinä miten koronan jälkeisestä ajasta edetään eteenpäin, totta kai tullaan joutumaan käsittelemään myös finanssipolitiikan kysymyksiä, mutta siihen kysymykseen tällä hetkellä ei ole vastausta olemassa.

Kysymyksen käsittely päättyi.